

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1 Afkortingen	5
2 Notities	15
3 Woordenlijst	19
4 Notities	73
Nuttige adressen	77

Inleiding

VGPH of het Vlaams Gebruikersoverleg voor Personen met een Handicap maakte ongeveer vijf jaar geleden een woordenboekje in zakformaat. Dit woordenboekje bevatte heel wat informatie over afkortingen en woorden die in het Regionaal Overleg Gehandicaptenzorg worden gebruikt.

Het bleek erg gegeerd te zijn door de vertegenwoordigers van personen met een handicap en interesseerde ook vele anderen. Daarom hebben we werk gemaakt van een nieuwe versie. Ondertussen zitten we al aan een derde uitgave.

In deze publicatie vindt u eerst een afkortingenlijst. Afkortingen zeggen nog minder dan woorden en er komen met regelmaat nieuwe bij. We lieten dan ook wat pagina's open om u de mogelijkheid te geven nieuwe (of door ons vergeten) afkortingen toe te voegen.

Vervolgens is er de verklarende woordenlijst, uiteraard alfabetisch gerangschikt. Hierna kan u weer enkele blanco pagina's terugvinden om zelf de woorden en de eventueel bijhorende verklaringen te noteren.

Indien wij woorden en afkortingen vergeten zouden zijn, dan kan u ons dat steeds melden via onze coördinator informatie en communicatie: sita.vreeling@vgph.be.

Veel leesgenot!

1 Afkortingen

A

A&P: Afstemming en Planning

ADL: Activiteiten Dagelijks Leven

ALS: Amyotrofe Lateraal Sclerose

ATB: ArbeidsTrajectBegeleidingdienst (nu: GTB)

AV: Algemene Vergadering

B

B.S.: Belgisch Staatsblad

BBB: Beter Bestuurlijk Beleid

BC: Bemiddelingscommissie

BesWo: Beschermd Wonen

BeWe: Begeleid Werk

BeWo: Begeleid Wonen

BKO: Buitengewoon KleuterOnderwijs

BLO: Buitengewoon Lager Onderwijs

BOL/BUDIV: Budgethoudersvereniging Onafhankelijk Leven
en BUDgethoudersvereniging Inclusie Vlaanderen

BT: BezigheidsTehuis

BUSO: Buitengewoon Secundair Onderwijs

BVR: Besluit Vlaamse Regering

C

CAB: Communicatie Assistentie Bureau

CABO: Commissie van Advies voor het Buitengewoon Onderwijs

CAW: Centrum Algemeen Welzijnswerk

CLB: Centrum voor LeerlingenBegeleiding

COS: Centrum voor OntwikkelingsStoornissen

CP: ContactPersoon

CRZ: Centrale Registratie van Zorgvragen

CRZ CAP: Centrale Registratie van Zorgvragen Centraal AanmeldingsPunt

CRZ GAZ: Centrale Registratie Zorgvragen Gedragsstoornis, Autismespectrumstoornis en Zintuiglijke handicap

CWL: Centrale WachtLijst (nu: CRZ)

D

DB: DagBesteding

DC: DagCentrum

DIO: Dienst Inclusieve Ondersteuning

DT: DeelTijds

E

EASPD: European Association of Service Providers for Persons with Disabilities

EEP: Eigenhandig Ervaringsdeskundig Plan

EGS: Ernstige GedragsStoornissen

ELP: Essential Lifestyle Planning

F

FAQ: Frequent Asked Questions / veel gestelde vragen

FEVLADO: Federatie Vlaamse DovenOrganisaties

FT(E): Full Time (Equivalent): medewerker met voltijdse arbeidsduur

G

GGZ: Geestelijke GezondheidsZorg

GIS: Geografisch InformatieSysteem

GMDT: Gespecialiseerd MultiDisciplinair Team

GON: Geïntegreerd Onderwijs

GP: GezinsPlaatsing

GTB-dienst: Gespecialiseerde Trajectbepalings- en Begeleidingsdienst (voorheen ATB)

GW: Geïntegreerd Wonen

H

HCP: HoofdContactpersoon

HIVA: Hoger Instituut van de Arbeid

I

I (S of NS): Internaat (Schoolgaande of Niet-Schoolgaande)

IJH: Integrale JeugdHulp

IMB: Individuele Materiële Bijstand

ION: Inclusief Onderwijs

K

K&J: Kinderen en Jongeren

KOC: Kennis en OndersteuningsCentrum

KP: Knelpunt

KV: KortVerblijf, Kortopvang

KVG: Katholieke Vereniging Gehandicapten

M

MAPS: McGills Action Planning System

MDT: MultiDisciplinair Team

MDV: MultiDisciplinair Verslag

MPI: Medisch Pedagogisch Instituut

N

NAH: Niet Aangeboren Hersenletsel

NT: NursingTehuis

O

OBC: Observatie- en BehandelingsCentrum

ONT: Onze Nieuwe Toekomst vzw

OV: Opleidingsvorm

P

PAB: Persoonlijk AssistentieBudget

PATH: Planning Alternative Tommorrow's with Hope

PC: Permanente Cel

PCH: Provinciaal Coördinatiepunt Handicap

PEC: Provinciale Evaluatie Commissie

PGB: PersoonsGebonden Budget

PmH: Persoon met een Handicap

POP: Persoonlijk OndersteuningsPlan

PPG: Pluralistisch Platform Gehandicaptenzorg

PTP: Persoonlijke ToekomstPlanning (ook wel PFP: Personal Future Planning)

PVT: Psychiatrisch VerzorgingsTehuis

R

R&B: Registratie en Bemiddeling

ROG: Regionaal Overleg Gehandicaptenzorg

RvB: Raad van Bestuur

RvG: Raad van Gebruikers

RVT: Rust- en VerzorgingsTehuis

S

SEN: Steunpunt Expertise Netwerken

SI (S of NS): Semi-Internaat (Schoolgaande of Niet-Schoolgaande)

SIS: Support Intensity Scale (= schaal voor ondersteuningsintensiteit)

SMK: Sectorspecifieke Minimale Kwaliteitseisen

T

TB: Thuisbegeleiding (of Trajectbegeleiding)

TNW: Tehuis Niet Werkenden

TNWb: Tehuis Niet Werkenden bezigheid (=BT)

TNWn: Tehuis Niet Werkenden nursing (=NT)

TrB: Trajectbegeleiding

TW: Tehuis Werkenden

U

UBB: UitBreidingsBeleid (of -budget)

UC: UrgentieCode

UR: UitvoeringsRichtlijnen

V

VAPH: Vlaams Agentschap Personen met een Handicap

VBB: Vlaams Brabant en Brussel

VEBES: Vereniging van Blinden en Slechtzienden Licht en Liefde

VFG: Vlaamse Federatie Gehandicapten

VGPH: Vlaams Gebruikersoverleg Personen met een Handicap

VIPA: Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden

VLABU: VLAamse BUdgethoudersvereniging

VLAFO/VFSIPH: Vlaams Fonds Sociale Integratie Personen met een Handicap (nu: VAPH)

VOI: Vlaamse Openbare Instelling

VRL: Vlaamse Reumaliga

VT: Voltijds

VVA: Vlaamse Vereniging Autisme (ookwel Autisme Vlaanderen genoemd)

VWV: Vlaams WelzijnsVerbond

W

WOP: Wonen Onder begeleiding van een Particulier

Z

ZR: Zorgregie

ZTB: ZorgTrajectbegeleiding

3 Woordenlijst

A

Aanmelder: Een aanmelder is iedere organisatie (MDT, voorziening, sociale dienst, ...) of individuele persoon die een hulpvrager in contact brengt met de CRZ (zie Centrale Registratie Zorgvragen).

Actieve vraag: Een actieve vraag is geen prioritair bemiddelingsdossier (zie prioritair bemiddelingsdossier), maar het vraagt wel een gepaste VAPH-ondersteuning binnen een termijn van één jaar.

ADL-(assistentie): Activiteiten Dagelijks Leven (ADL) zijn dagelijkse activiteiten zoals wassen, aankleden, een maaltijd nuttigen, toiletgang, ...

Voor mensen met een handicap is het niet steeds mogelijk om deze activiteiten zelfstandig te verrichten (dit wil zeggen zonder supervisie of daadwerkelijke hulp). Hulp of supervisie die dan geboden wordt, noemt men ADL-assistentie.

Adolescent: Adolescentie is de overgangsfase tussen jeugd en volledige volwassenheid. De precieze leeftijdsgrenzen waarbinnen adolescentie zich situeert, verschillen van cultuur tot cultuur; in de Verenigde Staten van 13-24 jaar, volgens de Wereldsgezondheidsorganisatie van 10 tot 20 jaar.

Ambulant: Ambulant duidt op niet gebonden zijn aan een vaste plaats, rondtrekkend, reizend. Ambulante zorg is dan zorg of ondersteuning geboden in de thuissituatie van de zorgvrager; residentiële ondersteuning is dan ondersteuning geboden op een vaste plaats, waar de zorgvrager zich moet heen begeven.

Voorbeelden van ambulante zorgvormen zijn begeleid wonen, wonen onder begeleiding van een particulier, thuisbegeleiding en zelfstandig wonen.

Amyotrofe laterale sclerose (ALS) (-Liga): ALS staat voor Amyotrofe Laterale Sclerose. Dit is een niet aangeboren en zeldzame neurologische ziekte (2 a 3 nieuwe patiënten op 100.000 personen elk jaar). De motorische zenuwcellen in de hersenstam en het ruggemerg sterven hierbij progressief af. Hierdoor ontstaat krachtverlies en voortschrijdende verlamingsverschijnselen. ALS leidt in (relatief) korte tijd tot de dood van de patiënt wegens verlamming van de ademhalingspijpen.

De ALS-Liga richt zich naar alle Belgische ALS patiënten. Het bestuur bestaat uitsluitend uit ALS patiënten of hun familie met als voordeel dat zij de ziekte met haar directe en indirecte gevolgen zeer goed kennen.

Meer informatie vindt u op <http://www.alsliga.be>.

ArbeidsTrajectBegeleidingsdienst (ATB-dienst): De ATB-diensten hielden op te bestaan als aparte organisaties. ATB-diensten zijn nu opgenomen binnen de koepelstructuur GTB (zie GTB).

Auditieve handicap: Er is sprake van een auditieve handicap als iemand een blijvend gehoorprobleem heeft. Dit probleem kan zowel volledige doofheid als gedeeltelijke slechthoerendheid betekenen. Een auditieve handicap kan aangeboren zijn, maar het grootste deel van de gehoorproblemen wordt verworven op latere leeftijd door een trauma, ziekte of een erfelijke aandoening.

B

Begeleid Werken (BeWe): Binnen Begeleid Werken kan de persoon met een handicap zinvol aan het werk gaan. De persoon wordt voor dit werk wel niet betaald. Het werk wordt verricht na overleg met de persoon en de mogelijke werkplaats. Dit wordt georganiseerd door een dagcentrum dat ook de regelmatige begeleiding op de werkvloer voorziet.

Begeleid Wonen (BeWo): Diensten begeleid wonen richten zich tot zelfstandig of in een kleine groep wonende volwassen personen met een handicap die gedurende enkele uren per week nood hebben aan begeleiding. De geboden (ambulante) begeleiding vanuit een dienst begeleid wonen kan zowel praktische ondersteuning bij dagdagelijkse activiteiten als psychosociale begeleiding (opvoeding kinderen, relaties) zijn. De zorgvorm begeleid wonen staat open voor alle vormen van handicaps. Bij begeleid wonen worden alle woon- en leefkosten door de persoon met een handicap zelf gedragen.

Belangenbehartiger: Een belangenbehartiger is een persoon die voor een ander wenst op te komen in functie van het ver-

dedigen van diens rechten en belangen.

BeSchermd Wonen (BeSWo): Beschermd wonen is als zorgvorm zeer gelijkaardig aan Geïntegreerd Wonen. Beschermd Wonen hield daarom in de loop van 2009 op te bestaan als zorgvorm. Alle Beschermd Wonen projecten werden toen Geïntegreerd Wonen projecten.

Beschutte Werkplaats: Een beschutte werkplaats (afgekort tot BW) is, in Vlaanderen, een bedrijf dat personen met een (arbeids)handicap tewerkstelt. Ze bieden werk op maat, begeleiding op en naast de werkvloer, sociaal-emotionele en loopbaanondersteuning met als uiteindelijk doel de doorstroming naar het gewone of reguliere arbeidscircuit. In Wallonië spreekt men over *une entreprise de travail adapte* (onderneming voor aangepast werk). Het Nederlandse equivalent heet sociale werkplaats.

Besluit Zorgregie: Het Besluit Zorgregie verwijst naar het besluit van de Vlaamse Regering van 17 maart 2006 (B.S. 16 juni 2006) betreffende de regie van de zorg en bijstand tot sociale integratie van personen met een handicap en betreffende de erkenning en subsidiëring van een Vlaams Platform van verenigingen van personen met een handicap. Dit besluit bepaalt ten eerste in hoofdlijnen de regels voor opnamebeleid binnen VAPH-voorzieningen en de structuur en de opdrachten van de Regionale Overlegnetwerken Gehandicaptenzorg betreffende zorgvraagregistratie, zorgbemiddeling, zorgafstemming en zorgplanning. Het besluit kondigt verder ook de uitbouw van een Permanente Cel en een geïntegreerde gegevensbank van wachtende zorgvragen aan. Tenslotte bevat het besluit de

basis voor de erkenning en financiering van het Vlaams Gebruikersplatform voor personen met een handicap (VGPH).

Bezigheidstehuis: Andere benaming voor Tehuis Niet Werkenden Bezigheid. Zie Tehuis Niet Werkenden.

Brussen: Het woord brus is een samentrekking van de woorden BRoer en zUS.

Brussen zijn broers of zussen van personen met een handicap of stoornis.

Budgethouder: Een budgethouder is een houder van een persoonlijk assistentiebudget (zie PAB) of een persoonsgebonden budget (zie PGB). Iemand die een budget heeft aangevraagd maar nog niet bekomen heeft, is een kandidaat budgethouder.

Budgethoudersvereniging: Een budgethoudersvereniging is een door het VAPH erkende vereniging zonder winstoogmerk, welke de taak op zich neemt (kandidaat-) PAB-budgethouders informatief en praktisch te ondersteunen bij alle aspecten van het werken met een persoonlijk assistentiebudget.

Budgethouders zijn niet verplicht beroep te doen op de diensten van een budgethoudersvereniging. Momenteel hebben BOL-Budiv en VLABU-Zorg-inzicht een erkenning.

Burgerschapmodel of Burgerschapsparadigma: In het laatste decennium van de 20ste eeuw veranderde het denken over mensen met een (verstandelijke) beperking en spreekt men van het burgerschapsparadigma.

Dit paradigma gaat uit van gelijkwaardig burgerschap van

mensen met een (verstandelijke) beperking. Het beste kan het burgerschapsparadigma aan de hand van vier centrale begrippen verklaard worden: kwaliteit van bestaan, inclusie, empowerment en maatgerichte ondersteuning. Mensen met een (verstandelijke) beperking hebben evenveel recht op een goede kwaliteit van bestaan als ieder ander; zij zijn immers gelijkwaardige burgers.

In het begrip kwaliteit van bestaan zitten subjectieve en objectieve elementen, de subjectieve wegen echter door (in welke mate is een persoon tevreden). Om een goede kwaliteit van bestaan te bereiken moeten er (waar nodig met maatgerichte ondersteuning) maximale kansen en mogelijkheden tot inclusie in verschillende lagen van de maatschappij geboden worden en gewerkt worden aan het versterken van sociale relaties en betekenisvolle interactie met anderen.

C

Centrale persoon: De centrale persoon is binnen PTP (zie Persoonlijke ToekomstPlanning) de persoon waarvoor een PTP-proces wordt doorlopen.

Centrale Registratie Zorgvragen (CRZ): De CRZ is de gegevensbank waarin vragen naar begeleiding, opvang en ondersteuning binnen VAPH worden geregistreerd. De gegevensbank werd bijgehouden door de coördinatiepunten handicap in elke provincie (tot 2008) en wordt gecentraliseerd in de centrale databank van het VAPH. Wanneer men spreekt over wachtlijsten dan bedoelt men de CRZ databank. De provinciaal bestaande CRZ-databanken werden vanaf september 2008 ge-

koppeld en samengevoegd tot een geïntegreerde databank.

Centrale Registratie Zorgvragen Centraal AanmeldingsPunt (CRZ CAP): In de provincie Antwerpen is dit de naam van het bemiddelingsoverleg voor zorgvragen van minderjarigen met een matige tot diep verstandelijke handicap. CAP staat voor de verouderde benaming Centraal AanmeldingsPunt.

Centrale Registratie Zorgvragen Gedragsstoornis, Autisme-spectrumstoornis en Zintuiglijke handicap (CRZ GAZ): In de provincie Antwerpen is dit de naam van het bemiddelings-overleg voor zorgvragen van minderjarigen met een Gedragsstoornis, Autismespectrumstoornis en Zintuiglijke Handicap, al dan niet met randnormale begaafdheid.

Centrum Algemeen Welzijnswerk (CAW): Een Centrum voor Algemeen Welzijnswerk (CAW) is een centrum waar algemeen welzijnswerk wordt aangeboden. Een CAW staat open voor mensen met vragen en problemen. Een CAW is vlot bereikbaar, kent geen wachtlijsten en de eerstelijns hulp is gratis. De hulpverlening is vertrouwelijk en vrijwillig. Samen met de hulpzoekende zoeken CAW's naar een oplossing, rekening houdend met de mogelijkheden die bij de hulpzoekende persoon zelf en in diens omgeving te vinden zijn.

Bij het CAW kan men terecht met elke vraag over welzijn: relaties, persoonlijke problemen, financiële of materiële problemen en vragen in verband met criminaliteit. Het CAW kan een hulpzoeker helpen met informatie, advies, opvang, praktische hulp, crisishulp en begeleiding.

Centrum voor Ontwikkelingsstoornissen (COS): Een Centrum voor Ontwikkelingsstoornissen (COS) is een ambulant centrum waar men een handicap of stoornis in de ontwikkeling in een zo vroeg mogelijk stadium poogt op te sporen, de graad en de ernst ervan vaststelt en eventuele bijkomende problemen in kaart brengt. Er zijn enkele COS-centra in Vlaanderen. Voor elk van deze centra geldt een leeftijdsbeperking; een COS richt zich naar jonge kinderen.

Een COS geeft bovendien advies over de best mogelijke therapeutische aanpak en eventueel passende hulpmiddelen of voorzieningen voor de behandeling, het onderwijs of de begeleiding.

Coma vzw: Vzw Coma is een erkende organisatie, tot op heden werkzaam met enkel vrijwilligers, in de begeleiding van personen met NAH, coma en CVA.

Website: <http://www.vzwcoma.be>.

Communicatie Assistentie Bureau (CAB): Het Communicatie Assistentie Bureau organiseert in opdracht van het VAPH tolkondersteuning voor doven en slechthorenden.

Consultatiebureau: Consultatiebureaus zijn ambulante diensten voor personen met een handicap vanaf 6 jaar, met een vermoeden van een handicap of belangrijke beperking.

De consultatiebureaus zijn gespecialiseerd in diagnostiek, oriëntering en begeleiding. Iedere niet-schoolgaande persoon, die ernstige problemen ondervindt om zich in de maatschappij of in de arbeidswereld in te schakelen, kan zich bij één van de consultatiebureaus aanmelden.

Samen wordt er dan gezocht naar antwoorden op vragen bin-

nen de domeinen wonen, werk, materiële hulpmiddelen, persoonlijke assistentie en vrije tijd.

Contactorganisatie: De contactorganisatie is een voorziening of dienst, een verwijzer of een gebruikersvereniging, die binnen de eigen organisatie een contactpersoon aanduidt. Deze contactpersoon houdt zich bezig met het behartigen van zorgvragen die bij die organisatie worden aangemeld, volgens de regels van de zorgregie.

Contactpersoon: De contactpersoon is binnen de zorgregie ten aanzien van een persoon met een handicap een belangenbehartiger en een vertrouwenspersoon, met een uitgebreide informatieplicht en informatie-recht. Zo dienen contactpersonen actief de zorgvrager op de hoogte te houden van bemiddelingspogingen rond zijn/haar zorgvraag, van aan-/afmeldingen op kandidatenlijsten en dergelijke meer. De zorgvrager van zijn kant moet de contactpersoon alle belangrijke wijzigingen aangaande zijn dossier meedelen.

Convenant: Een convenant is een overeenkomst tussen een voorziening en het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH). Het gaat om specifieke afspraken over het flexibeler benutten van erkende plaatsen en de daaraan verbonden middelen. Het gaat hier dus niet over persoonsgebonden convenanten. Het VAPH hanteert bij het opmaken van convenanten geen duidelijke algemeen geldende schriftelijke regelgeving, zoals bij het systeem van de dagprijsdossiers. De inhoud van het convenant en dus de aard van de ondersteuning wordt bepaald in overleg met de voorziening, het VAPH en de persoon met een handicap.

Er zijn drie soorten convenanten:

- Overbruggingszorgconvenanten;
- Heroverwegingsconvenanten;
- Reconversieconvenanten.

Coördinator Zorgregie: De Coördinator Zorgregie is de ambtenaar van het VAPH die is aangesteld voor de opvolging van het Zorgregieproces in de provincie.

D

DagCentrum (DC): In een dagcentrum worden overdag dagbesteding of arbeidsvervangende activiteiten (tuinieren, bakkerij, creatieve activiteiten) aangeboden aan personen met een handicap. In een dagcentrum kan voltijds of deeltijds opvang geboden worden.

Diagnose- en indicatiestelling: De vaststelling van een handicap door een MultiDisciplinair Team (MDT) noemt men de Diagnosestelling. Diagnose duidt steeds op het benoemen van een ziekte, handicap of aandoening. Wanneer de handicap eenmaal is vastgesteld, zal het MDT ook inschatten welke ondersteuning, bijstand of hulpmiddelen de persoon met een handicap nodig heeft. Dit noemt men dan de indicatiestelling.

Dienst Inclusieve Ondersteuning (DIO): Een DIO of Dienst Inclusieve Ondersteuning vormt een nieuwe ondersteuningsvorm binnen het aanbod van het VAPH. DIO's zijn gelanceerd

als pilootproject tot 31 december 2011 en hebben de bedoeling om op termijn en na evaluatie de ondersteuningsvormen beschermd en geïntegreerd wonen te vervangen. DIO's bieden woonondersteuning aan huis. Cliënten dienen dus net zoals bij andere ambulante woonondersteuning zelf in te staan voor de kosten van wonen. Essentieel aan Diensten Inclusief Wonen is dat de diensten open staan voor een grote groep aan cliënten, zowel voor mensen die veel of net weinig ondersteuning nodig hebben. De zorgzwaarte van cliënten zal gepeild worden via een nieuw zorgzwaarte-instrument. De resultaten van deze zorgzwaarte zal het personeelskader in de Diensten Inclusieve Ondersteuning bepalen. De middelen die de voorziening krijgt, hangt dus niet af van de prijs van één plaats DIO, maar van de zorgzwaarte van de cliënt.

Doorschuifgegevens: Doorschuifgegevens bieden informatie over het aantal personen dat overgaat van de ene zorgvorm naar de andere.

Dystoniepatiënten (Belgische Vereniging voor): Men gebruikt de term dystonie om een motorische stoornis te beschrijven, die gekenmerkt wordt door onwillekeurige spiercontracties die, al naargelang hun uitbreiding, leiden tot abnormale houdingen van een deel van het lichaam of van heel het lichaam, en die al dan niet gepaard gaan met abnormale bewegingen. Dystonie is dus een motorische stoornis en over het algemeen zijn er geen andere functies aangetast. Zo zijn bij een persoon die lijdt aan dystonie, het intellect, de persoonlijkheid, het geheugen, het gezicht, het gehoor, enzovoort over het algemeen normaal.

U kan bij de Belgische Vereniging Dystoniepatiënten terecht

voor informatie aangaande dystonie. De vereniging tracht haar leden zoveel mogelijk informatie te verstrekken en laat toe ervaringen uit te wisselen. De vereniging wil ook meer bekendheid geven aan dystonie bij de medici en paramedici en onderhoudt internationale contacten om op de hoogte te blijven van de laatste ontwikkelingen met betrekking tot de behandeling van de ziekte.

U kunt hierover meer lezen op <http://www.dystonie.be>.

E

Empowerment: Empowerment is een Engelstalige term die gebruikt wordt om de noodzaak aan te duiden voor bepaalde mensen of maatschappelijke groepen meer mogelijkheden en kansen te bieden om hun leven zelf vorm en inhoud te geven. Er kan op verschillende niveaus aan empowerment gewerkt worden, van persoonlijk empowerment (“sterker maken”) tot institutionele empowerment (zoals initiatieven nemen om de vertegenwoordiging in de politieke structuren op te nemen).

Erkenning: Een erkenning is in het VAPH-jargon de aan voorzieningen of diensten geboden toelating en bijhorende middelen om welbepaalde zorg/ondersteuning aan te bieden.

Ervaringsdeskundigheid: Ervaringsdeskundigheid is de kennis van mensen met een handicap, opgedaan in hun dagelijks leven. Het gaat over de kennis, ervaring met de beperkingen, met de sociale gevolgen en met de voorzieningen die de samenleving voor hen heeft voorzien, zoals het hulp- en ondersteuningsaanbod. Over zowel de ervaring als de deskundig-

heid in het woord bestaat wat discussie. Ervaring slaat in de eerste plaats op ervaringen van mensen met een handicap zelf. Anderzijds hebben ook ouders, broers en zussen en partners van mensen met een handicap, ook een zekere ervaring over het leven van en met iemand met een handicap. Deskundigheid zorgt echter voor nog meer discussies. Moet iemand met een handicap mondig zijn, de vergadertechnieken beheersen, om deskundig de ervaringen te verwoorden en zich ervaringsdeskundige te mogen noemen? Of gaat het over authentieke ervaringen, vrij van professioneel jargon en denken?

Essential Lifestyle Planning (ELP): In Vlaanderen spreekt men van Persoonlijke Ondersteuningsplanning. ELP is een strategie, ontwikkeld door Michael Smull, voor personen met een ondersteuningsnood wiens leven zich geheel of grotendeels afspeelt binnen de residentiële zorg.

Persoonlijke Ondersteuningsplanning is daarom ook een vorm van handelingsplanning vertrekkend vanuit de filosofie van PTP.

European Association of Service Providers for Persons with Disabilities (EASDP): De EASPD promoot de belangen van Europese sociale organisaties, sociale ondernemingen en hun koepelstructuren die aan ongeveer 35 miljoen personen met een handicap in heel Europa diensten verlenen.

Evaluatie: Een evaluatie is een toetsing of een beoordeling van hoe iets gegaan of geweest is, waarbij de positieve en negatieve elementen in beeld worden gebracht. Doorgaans wordt een evaluatie gevolgd door bijstellingen.

Expertise: Ervaring, kennis, kunde.

F

Faciliteren: VGPH ziet faciliteren als ondersteunen, informeren en coördineren. Het uiteindelijke doel van het faciliteren is het empoweren van personen met een handicap (zie empowerment).

Facilitator: Een facilitator is, binnen de context van PTP (zie Persoonlijke Toekomstplanning), een persoon die een persoonlijk toekomstplanningsproces op gang brengt, vergemakkelijkt en/of begeleidt.

FEVLADO: FEVLADO vzw, de Federatie van Vlaamse DovenOrganisaties, vertegenwoordigt de Vlaamse doven en slechthorenden in het algemeen, en de Vlaamse Gebarentaalgebruikers in het bijzonder.

Ook de Vlaamse Doofblinden worden door FEVLADO vertegenwoordigd.

Website: <http://www.fevlado.be>.

Focus wonen: Zie zelfstandig wonen.

FOVIG: FOVIG is een Federatie van Ouderverenigingen en Gebruikersraden in voorzieningen voor personen met handicap. FOVIG is gegroeid uit de behoefte aan wederzijds overleg, ondersteuning en informatieuitwisseling voor deze verenigingen en gebruikersraden. Het is de bedoeling de werking ten aanzien van personen met een handicap in de voorzieningen te

behartigen, te verdedigen en te stimuleren.

Website: <http://www.fovig.be>.

G

Gebruikersorganisatie: Een gebruikersorganisatie is een vereniging die de belangen en rechten van (een groep van) personen met een handicap behartigt. Naast belangenbehartiging, beleidsbeïnvloeding en informatie bieden vele gebruikersorganisaties ook activiteiten rond reizen, vrijetijds- en cultuurparticipatie aan.

Gebruikersraad: In navolging van de zogenaamde inspraakbesluiten van de Vlaamse Regering van 15 december 1993, dient er in elke VAPH-voorziening of -dienst een gebruikersraad aanwezig te zijn. Deze gebruikersraad fungeert als overlegforum tussen de voorziening/dienst enerzijds en de gebruikers of hun wettelijke vertegenwoordigers anderzijds. Een gebruikersraad bestaat minimaal uit 3 leden. Een gebruikersraad kan steeds advies uitbrengen over alle onderwerpen die de verhouding tussen de gebruiker en de voorziening/dienst betreffen. In sommige gevallen is het advies van de gebruikersraad zelfs verplicht (bijvoorbeeld bij de wijziging van het concept van een voorziening of dienst).

Geïntegreerd Onderwijs (GO): Geïntegreerd Onderwijs (GO) is in Vlaanderen een samenwerkingsvorm tussen het gewoon onderwijs en buitengewoon onderwijs. Leerlingen met een handicap, of met leer- of opvoedingsbeperkingen kunnen door het GO tijdelijk of permanent, gedeeltelijk of volledig in het gewone onderwijs terecht. Het GO werd als proefproject

gestart in 1970. Rond 2000 werd naast het GOn-project het ION-project (zie geïntegreerd onderwijs) opgestart. Om voor Geïntegreerd onderwijs (GOn) in aanmerking te komen, moet de leerling beschikken over een “attest buitengewoon onderwijs”, dat na een onderzoek wordt opgesteld door een CLB (zie Centrum voor Leerlingenbegeleiding).

Geïntegreerd wonen: Geïntegreerd wonen is een woonvorm die opgezet wordt vanuit sommige tehuizen niet-werkenden. Personen met een handicap en met een erkenning voor opvang in een tehuis niet-werkenden, die meer geïntegreerd wensen te wonen, kunnen in een project geïntegreerd wonen terecht.

Het tehuis niet-werkenden voorziet bij geïntegreerd wonen individuele woningen of kleine groepswoningen, waar cliënten met ondersteuning kunnen wonen. De ondersteuning bestaat in een globale begeleiding rond wonen en specifieke begeleiding rond wonen en dagbesteding.

Geïntegreerde databank: De geïntegreerde databank is sinds begin februari 2009 de samenvoeging en koppeling van de provinciaal bijgehouden CRZ-databanken (zie Centrale Registratie Zorgvragen).

Gespecialiseerd MultiDisciplinair Team (GMDT): Een Gespecialiseerd MultiDisciplinair Team is een Multidisciplinair Team (zie Multidisciplinair Team) welke specialistische kennis bezit inzake een bepaald type handicap of in een bepaalde materie.

Gezinsvervangende tehuizen: Hiermee wordt een woonvorm bedoeld voor volwassen personen met een handicap die uit werken gaan. De personen met handicap leven er in inter-naatverband en krijgen begeleiding van personeel. Overdag werken deze personen in een beschutte werkplaats of in een gewoon bedrijf. Een gezinsvervangend tehuis biedt gewoonlijk maar ruimte aan een beperkt aantal personen, om zoveel mogelijk een gezins sfeer te creëren. Het is dus een ander woord voor Tehuizen Werkenden.

Gezin en Handicap: Gezin en Handicap is een belangenvereniging die zich richt tot:

- Gezinnen met een kind met een handicap en personen met een handicap: om informatie te geven over specifieke problemen; om ontmoetingskansen te bieden; om op te komen voor gemeenschappelijke belangen;
- Allen die, beroepsmatig of vrijwillig, ouders of mensen met een handicap begeleiden: om informatie te geven; om hen te begeleiden, ondersteunen, adviseren bij het opzetten van vormings- en informatiemomenten.

Website: <http://www.gezinenhandicap.be>

GezinsPlaatsing (GP): Gezinsplaatsing is een synoniem van pleegzorg. Als ouders niet meer voor hun kind met een handicap - op welke leeftijd dan ook - kunnen zorgen, is het mogelijk het kind op te laten nemen in een pleeggezin. Dit pleeggezin, dit kan ook een gezin in de eigen familie zijn, staat vervolgens in voor de huisvesting, de opvang en de begeleiding. Alle personen met een handicap komen in aanmerking voor

plaatsing in een gezin: zowel minder- als meerderjarigen, verstandelijk als fysiek gehandicapten, werkenden als niet-werkenden.

Diensten voor plaatsing in gezinnen hebben een dubbele opdracht. Enerzijds zoeken zij naar een pleeggezin en plaatsen er het kind of de volwassene met een handicap. Daarnaast begeleidt en ondersteunt de pleegzorgdienst zowel voor als tijdens de plaatsing het pleeggezin.

GOVAG: De Vlaamse Gebruikers- en Oudervereniging Antroposofische Gehandicaptenzorg vzw, afgekort GOVAG vzw, is een groepering van personen met beperkingen, hun wettelijke vertegenwoordigers (ouders, voogden, ...), familie en vertrouwenspersonen die kiezen voor ondersteuning gebaseerd op het gedachtegoed van Rudolf Steiner. Deze ondersteuning is gekend onder de benamingen heilpedagogie (voor kinderen) en sociaaltherapie (volwassenen).

Website: <http://www.govag.be>.

GTB: GTB staat voor Gespecialiseerde TrajectBegeleiding. In 2006 werd alle materie rond werken vanuit het VAPH overgeheveld naar de VDAB, de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding. Toen heette het nog Arbeidstrajectbegeleiding (ATB) maar sinds 1 januari 2008 is het GTB geworden.

GTB-diensten begeleiden werkzoekenden en werkenden die het moeilijker hebben op de arbeidsmarkt. Mensen met een handicap, mensen die Buitengewoon Secundair Onderwijs hebben gevolgd, mensen met een uitkering van het RIZIV, het Ministerie Sociale Zaken of de arbeidsongevallenverzekering komen in aanmerking voor hun dienstverlening.

De kansen op integratie bij het zoeken van een gepaste job zijn beperkter voor deze groepen van mensen, toch hebben ze recht op een volwaardige job. Via een intensieve begeleiding langs oriënterings- en/of opleidingscentra stippelen zij samen met de werkzoekende een traject op maat uit. Ze streven naar een geschikte job binnen het normaal economisch circuit, een beschutte werkplaats of een arbeidszorginitiatief. Deze dienstverlening is gratis.

H

Heroverwegingsconvenant: Een heroverwegingsconvenant is een vorm van overeenkomst waarbij plaatsen van een erkende zorgvorm 'heroverwogen' (gereconverteerd) worden in plaatsen van een andere zorgvorm.

Huntington (-Liga): De ziekte van Huntington is een erfelijke aandoening die bepaalde delen van de hersenen aantast. De ziekte leidt gemiddeld na een achttiental jaren tot de dood van de patiënt(e), meestal door bijkomende oorzaken zoals longontsteking.

De Huntington Liga werd in september 1974 opgericht. Het is een vereniging van patiënten met de ziekte van Huntington, risicodragers, partners, familieleden en overige betrokkenen. De Liga steunt voor een belangrijk deel op haar regiovertegenwoordigers.

Website: <http://www.huntingtonliga.be>.

Inclusie: Inclusie betekent de volwaardige insluiting van achtergestelde groepen in de samenleving, zoals personen met een handicap, uitgaande van gelijkwaardige rechten en plichten. Inclusie gaat verder dan integratie, een term die vanuit een andere visie op handicap vertrekt en meer uitgaat van een wij- en zij-gevoel.

Inclusie Vlaanderen: Inclusie Vlaanderen is een pluralistische belangenvereniging van en voor personen met een verstandelijke handicap, hun familieleden en alle mensen die inclusie nastreven.

Zie voor meer informatie: <http://www.inclusievlaanderen.be>.

Inclusief onderwijs (ION): Inclusief onderwijs, afgekort ION, is een aanzet tot een alternatief voor buitengewoon onderwijs, waarbij de nadruk ligt op het aanvaarden van de verscheidenheid en gelijkwaardigheid.

In plaats van kinderen met een handicap of leerstoornis uit de gewone schoolomgeving weg te halen en naar buitengewoon onderwijs te brengen, wordt bij inclusief onderwijs de specifieke ondersteuning naar het kind gebracht in de gewone school.

Daar waar geïntegreerd onderwijs (Gon) (zie geïntegreerd onderwijs) de nadruk legt op integratie, waarbij het kind zich dus aanpast aan de bestaande schoolomgeving, wordt bij inclusief onderwijs de nadruk gelegd op het aanvaarden van de verscheidenheid. De school past zich aan aan de leerling en diens mogelijkheden en niet omgekeerd.

Individuele Materiële Bijstand (IMB): Het VAPH kan tussenkomen in de kosten voor hulpmiddelen en aanpassingen. De ondersteuning die in dat geval geboden wordt, wordt aangeduid als individuele materiële bijstand.

Inschaling: De inschaling verwijst naar een proces waarbij een (oorspronkelijke of initiële) ondersteuningsbehoefte wordt vertaald naar een budget (ingeval PAB) of een pakket zorg (of zorgmodule).

Instroom en uitstroom: In- en uitstroomgegevens tonen respectievelijk het aantal mensen dat in zorgvormen terechtkomt en het aantal mensen dat bepaalde zorgvormen verlaat.

Integrale JeugdHulp (IJH): Integrale JeugdHulp (afgekort IJH) wil de jeugdhulp die vandaag in Vlaanderen beschikbaar is optimaliseren. Dat gebeurt door het jeugdhulpbeleid instrumenten aan te reiken die samenwerking en afstemming tussen de verschillende jeugdhulpsectoren stimuleren en vergemakkelijken:

- AWW (Algemeen Welzijnswerk);
- BJB (Bijzondere Jeugdbijstand);
- CGG (Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg);
- CLB (Centra voor Leerlingenbegeleiding);
- K&G (Kind en Gezin);
- CIG (Centra voor Integrale Gezinszorg);
- VAPH (Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap).

Internaat: Internaten zijn voorzieningen die opvang en begeleiding bieden aan zowel schoolgaande als niet schoolgaande kinderen en jongeren.

K

Katholieke Vereniging Gehandicapten (KVG): KVG is een christelijk geïnspireerde socio-culturele vereniging en vrijetijdsbeweging van mensen met een handicap en mensen die bij een handicap betrokken zijn. Verspreid over Vlaanderen zijn duizenden vrijwilligers voor KVG actief in 260 plaatselijke werkingen. Mensen zetten samen activiteiten op, komen op voor wat mensen met een handicap nodig hebben, komen samen om zichzelf te vormen, ... Naast de plaatselijke groepen biedt KVG een gericht aanbod voor gezinnen, volwassenen met een verstandelijke handicap, jongvolwassenen met een fysieke handicap, ...

Meer informatie is te lezen op <http://www.kvg.be>.

Kennis- en OndersteuningsCentrum (KOC): Het Kennis- en Ondersteuningscentrum (KOC) staat binnen het VAPH in voor de informatieverbreiding over hulpmiddelen. De hulpmiddelendatabank van het KOC, de Vlibank, bevat gegevens over duizenden hulpmiddelen en aanpassingen.

Website: <http://www.koc.be> en <http://www.vlibank.be>.

Knelpunt dossier: Een knelpunt dossier is een urgent dossier waarbij zorgbemiddeling nog geen resultaat opleverde.

Er worden drie soorten knelpunt dossiers onderscheiden:

- Knelpuntdossiers voor zorgbemiddeling;
- Knelpuntdossiers voor zorgafstemming/-planning;
- Knelpuntdossiers na noodsituatie.

Een zorgbemiddelingsvergadering heeft de opdracht om na te gaan of het gaat om een knelpunt inzake zorgbemiddeling dan wel inzake zorgafstemming/-planning.

De Prioriteitencommissie Zorgregie (zie Prioriteitencommissie Zorgregie) kent de status knelpunt na noodsituatie toe. Knelpunt na noodsituaties is dus een status dat niet binnen zorgbemiddeling maar wel centraal bij het VAPH wordt toegekend.

Knelpuntdossier na noodsituatie: Een knelpuntdossier na noodsituatie is een noodsituatie (zie noodsituatie) waarvoor, na een eerste periode van opvang of begeleiding, geen definitieve oplossing kan gevonden worden. De status knelpunt na noodsituatie wordt al dan niet toegekend door de Prioriteitencommissie Zorgregie (zie Prioriteitencommissie Zorgregie).

Knelpuntdossier zorgafstemming/-planning: Een knelpunt-dossier voor zorgafstemming/ -planning is een zorgvraag die minstens 2 jaar met geobjectiveerde urgentiecode 1 of 2 bij de CRZ geregistreerd is en die een subjectieve urgentiecode 1 of 2 heeft en welk profiel zelden of nooit voldoet aan het profiel van een openstaand ondersteuningsaanbod. De status van knelpuntdossier voor zorgafstemming wordt niet automatisch toegekend indien aan bovenstaande criteria is voldaan, maar wordt in collectief overleg door de zorgbemiddelingsvergadering toegekend. Een knelpuntdossier voor zorgafstemming wordt gemeld aan de instanties binnen het ROG belast met

planning en afstemming.

Knelpunt dossier voor zorgbemiddeling: Een knelpunt dossier voor zorgbemiddeling is een zorgvraag die minstens 2 jaar met geobjectiveerde urgentiecode 1 of 2 bij de CRZ geregistreerd is en die een subjectieve urgentiecode 1 of 2 heeft. In die tijd is het dossier minstens driemaal bemiddeld, waarbij het profiel van de zorgvrager met het beschikbare ondersteuningsaanbod overeenstemde, evenwel zonder resultaat. De status van knelpunt dossier voor zorgbemiddeling wordt niet automatisch toegekend indien aan bovenstaande criteria is voldaan, maar wordt in collectief overleg door de zorgbemiddelingsvergadering toegekend.

Kortverblijf of Kortopvang (KV): Een voorziening voor kortopvang biedt opvang en begeleiding voor een korte periode. Soms gebeurt het immers dat het sociaal netwerk voor een korte periode, door welke omstandigheden ook, niet voor de persoon met een handicap kan zorgen. Het kan dan nodig zijn om de persoon tijdelijk ergens anders te laten verblijven. In die gevallen kan kortopvang een uitweg bieden.

In principe kan een gerechtigde per 5 jaar wel maar maximum 92 kortverblijfdagen benutten. Kortopvang kan zowel overdag als 's nachts, ook in het weekend en tijdens vakantieperiodes.

L

Leerzorg: Leerzorg is in Vlaanderen het geheel van zorgmaatregelen die in het onderwijs worden aangeboden om leerlin-

gen met specifieke noden te begeleiden tijdens hun schoolloopbaan.

Lijstpatiënt: De lijstpatiënten zijn mensen die via het RIZIV zijn opgelijst met het oog op een langdurig verblijf in een psychiatrische voorziening. In 1990 werden door het RIZIV ongeveer 7000 personen in België op een lijst geplaatst (de zogenaamde lijstpatiënten). Voor hen werden 'uitdovende' bedden in de psychiatrie voorbehouden. Het zijn uitdovende bedden: als de patiënten het Psychiatrisch VerzorgingsTehuis (PVT) verlaten of sterven, wordt hun bed niet langer gefinancierd.

Logeerfunctie: Internaten en tehuizen (werkenden en niet-werkenden) kunnen de mogelijkheid bieden om personen met een handicap voor een korte duur (minstens 12 uur, overnachting inbegrepen) op te vangen. Gedurende deze logeerperiode staat de voorziening in voor de noodzakelijke begeleiding en behandeling. Een persoon met een handicap kan maximaal 30 dagen per jaar gaan logeren. Om gebruik te maken van deze opvangvorm is een positieve beslissing van het VAPH voor gelijk welke zorgvorm voldoende als toegangsticket.

M

McGill Action Planning System (MAPS): McGill Action Planning System is een strategie die ouders van jonge kinderen helpt bij het uitstippelen en vormgeven van het leven en de toekomst van hun kind. Het laat toe de meest geschikte ondersteuning te omschrijven. Vertrekpunt is het zoeken naar de hoogst mogelijke kwaliteit van leven voor het kind en zijn

netwerk; daarbij gaat men uit van een leven in de gewone samenleving. MAPS wordt bijvoorbeeld gebruikt om inclusief onderwijs vorm te geven. Desgewenst kunnen ook oplossingen worden gezocht in specifieke voorzieningen.

Medisch Pedagogische Instelling (MPI): Een Medisch-Pedagogisch Instituut of MPI is een instelling ten behoeve van jongeren met een (zware) handicap die niet in het thuismilieu kunnen worden opgevangen. Het bestaat uit een aangepaste verblijfsvoorziening (internaat) en een school voor buitengewoon onderwijs. Dikwijls is aan de instelling ook een revalidatiecentrum verbonden.

Een MPI is meestal specifiek naar gelang het type handicap. Zo zijn er MPI's voor personen met een auditieve, visuele, motorische of verstandelijke handicap.

Motorische handicap: Motorisch heeft betrekking op het vermogen om te bewegen. Een persoon met een motorische handicap is beperkt in zijn bewegingsvrijheid en fysieke mogelijkheden.

Multiple Sclerose (MS) (-liga): Multiple Sclerose (MS) is een aandoening van het centrale zenuwstelsel, de hersenen en het ruggenmerg. De ziekte heeft heel wat beperkingen tot gevolg.

De MS-Liga Vlaanderen werd in 1982 opgericht om personen met MS wegwijs te maken in de doolhof van aspecten die met deze aandoening te maken hebben. De MS-Liga wil instaan voor de psychosociale begeleiding van personen met MS en hun familie. Zij willen ook bemiddelen (en begeleiden) in het - soms ingewikkelde - netwerk van sociale en financiële voor-

zeningen. Andere doelstellingen zijn de bevolking informeren over en sensibiliseren voor MS en het wetenschappelijk onderzoek rond MS stimuleren.

Website: <http://www.ms-sep.be>.

Multidisciplinair Team (MDT): Multidisciplinaire Teams zijn de instanties die door het VAPH erkend zijn om MultiDisciplinaire Verslagen (MDV's) op te stellen. Deze MDV's moeten opgemaakt worden bij elke vraag tot hulp, bijstand en begeleiding ten laste van het VAPH.

De MDT's stellen ook de urgentiecodes vast voor geregistreerde zorgvragen.

Een Multidisciplinair Team bestaat uit mensen met een verschillende achtergrond, zoals een psycholoog, een arts, een maatschappelijk werker, ... die samen in staat zijn de handicap te diagnosticeren en te indiceren (zie diagnose- en indicatiestelling). MDT's noemt men ook verwijzende instanties, gezien zij mensen met een handicap doorverwijzen naar een hulpverleningsaanbod van het VAPH.

MultiDisciplinair Verslag: Voor elke vraag tot hulp en bijstand ten laste van het VAPH, moet men een MultiDisciplinair Verslag (MDV) opstellen. De opmaak van een MDV, ook wel formulier A002 genaamd, gebeurt door een door het VAPH erkend MultiDisciplinair Team (MDT).

In het MDV worden alle gegevens opgenomen die van belang zijn om te oordelen over de handicap en de vraag tot bijstand van de persoon met een handicap. Samen met de betrokkene beoordeelt het MDT de medische, psychologische en sociale achtergrond. Het team voert hierbij eigen onderzoek uit en baseert zich verder op reeds beschikbare gegevens. Op ba-

sis van al deze gegevens maakt het team een volledig verslag op.

MDV's worden na hun opmaak steeds naar het VAPH gezonden die deze verslagen door een Provinciale EvaluatieCommissie laat beoordelen (zie Provinciale EvaluatieCommissie).

N

Niet-Aangeboren Hersenletsel (NAH): Niet-aangeboren hersenletsel (NAH) is een verzamelterm voor alle letsels aan de hersenen die ontstaan zijn na de geboorte.

De oorzaken van niet-aangeboren hersenletsel zijn zeer gevarieerd: langdurige zuurstofgebrek van de hersenen (bijvoorbeeld bij verdrinking of verstikking), stoornis in de bloedtoevoer naar de hersenen (bijvoorbeeld bij een hersenbloeding of bij een hartstilstand), trauma (een ongeluk met hersenletsel), infectie van het hersenweefsel, ...

Noodsituatie: Een noodsituatie is (binnen de zorgregie) een onverwachte, acuut beleefde situatie (bijvoorbeeld door het wegvallen van de sociale context) waarbij onmiddellijke begeleiding of opvang dient geboden te worden. Het protocol noodsituatie voorziet dat dergelijke situaties meteen kunnen opgevangen of begeleid worden binnen een voorziening of dienst voor een maximale periode van 6 à 10 weken. De opvang of begeleiding moet wel goedgekeurd worden door de Coördinator Zorgregie.

Indien een zorgvraag na deze eerste interventie nog niet is opgelost, kan de Prioriteitencommissie (zie Prioriteitencommissie Zorgregie) er de status knelpunt na noodsituatie aan toeken-

nen.

Nursingstehuis: Andere benaming voor Tehuis Niet Werkenden Nursing. Zie Tehuis Niet Werkenden.

O

Observatie en BehandelingsCentrum (OBC): Een Observatie- en Behandelingscentrum, kortweg OBC, is een centrum voor diagnose en hulpverlening aan jongeren met een verstandelijke beperking en gedragsproblemen of emotionele stoornissen.

Het doel van een OBC is om door intensieve observatie te komen tot een genuanceerde diagnose van het probleem en daarna, op basis van de bevindingen, passend door te verwijzen. Het verblijf in een OBC bedraagt minimaal 3 maanden en is maximaal verlengbaar tot 36 maanden.

Ondersteuning op maat: Ondersteuning op maat is ondersteuning die wordt verleend naar de wensen en mogelijkheden van de persoon met een handicap. Het is met andere woorden die vorm van dienstverlening die optimaal is afgestemd op de noden, verwachtingen en mogelijkheden van de persoon met een handicap.

Onderwijstypes: In het Buitengewoon Kleuter (BKO) en Lager Onderwijs (BLO) zijn er 8 types:

- Type 1 is voor kinderen met een licht verstandelijke handicap;

- Type 2 is voor kinderen met een matige of ernstig verstandelijke handicap;
- Type 3 is voor kinderen met gedragsstoornissen, ernstige emotionele of gedragsstoornissen;
- Type 4 is voor kinderen met een fysieke handicap;
- Type 5 is voor zieke kinderen;
- Type 6 is voor kinderen met een visuele handicap;
- Type 7 is voor kinderen met een auditieve handicap;
- Type 8 is voor kinderen met ernstige leerstoornissen.

Onze Nieuwe Toekomst vzw (ONT): Onze Nieuwe Toekomst vzw is een beweging van en voor mensen met een verstandelijke beperking. Ze willen met hun beweging vooral laten zien dat ze mensen zijn met eigen mogelijkheden. Ze willen het onrecht bestrijden en hun mensenrechten verdedigen.

Voor meer informatie: <http://www.ont.be>.

Opleidingsvormen (OV) in het BuSO: In het Buitengewoon Secundair Onderwijs zijn er 4 opleidingsvormen (OV):

- OV 1: bereidt de leerlingen voor op integratie in een beschermd leefmilieu;
- OV 2: bereidt de leerlingen voor op integratie in een beschermd leef- en werkmilieu;
- OV 3: bereidt de leerlingen voor op integratie in een gewoon leef- en werkmilieu;
- OV 4: dit secundair algemeen, technisch, kunst- en beroepsonderwijs bereidt leerlingen voor op het voortzetten van de studies of op het actieve leven.

Organisatie gemachtigd door het ROG: Gemachtigd worden betekent in algemene zin erkend worden om een opdracht op

te nemen en een taak uit te voeren.

Een organisatie gemachtigd door het het ROG is een voorziening, gebruikersvereniging of verwijzende organisatie die door het ROG erkend is om zijn medewerkers te laten optreden als contactpersoon.

Ouders voor Inclusie: Ouders voor Inclusie is in 2001 ontstaan als een beweging van ouders die zich verenigd hebben rond hun streven naar inclusie voor hun kinderen. Het gaat in de eerste plaats om een vereniging van en voor ouders. Ouders voor Inclusie wil er zijn voor alle ouders van alle kinderen ongeacht de aard of graad van hun handicap. Ouders voor Inclusie heeft in eerste instantie aandacht voor het inclusief onderwijs, omdat de school een groot deel van het leven van hun kinderen uitmaakt. Maar daarnaast willen zij ook breder kijken naar inclusie binnen andere levensdomeinen zoals vrijetijdsbesteding, gezinsleven, arbeid, ... en meer algemeen ook aandacht besteden aan de beeldvorming rond personen met een handicap.

Meer informatie is te vinden op: <http://www.oudersvoorinclusie.be>.

Overbruggingsconvenant: Overbruggingsconvenanten (zie ook convenant) zijn de meest gebruikte vormen van convenanten. Overbruggingsconvenanten zijn overeenkomsten die worden afgesloten tussen het VAPH en een voorziening in het kader van het uitbreidingsbeleid. Het doel is om voor zorgvragers tijdelijke ondersteuning te organiseren in afwachting van de beschikbaarheid van de definitieve (residentiële) ondersteuning. De persoon met een handicap heeft bij overbruggingsconvenanten niet de keuze om uiteindelijk de tijdelijke

oplossing te blijven aanhouden als de residentiële plaats is gerealiseerd. Een overbruggingsconvenante kan maximaal 2 jaren lopen.

Overtal: Soms nemen voorzieningen meer mensen op dan het aantal waarvoor ze erkend zijn. De opname van de persoon in die plaatsen wordt niet gesubsidieerd. De cliënten die in niet-erkende plaatsen zijn opgenomen zijn eigenlijk “in overtal” opgenomen.

P

Paradigmaomslag: Een paradigma is een geheel van maatschappelijke en wetenschappelijke opvattingen over een bepaald maatschappelijk fenomeen (bijvoorbeeld mensen met een handicap) en hoe met dit fenomeen om te gaan. Een paradigma is tijdsgebonden en veranderlijk. De geleidelijke verandering in het denken over een bepaald fenomeen wordt aangeduid met de term paradigmaomslag.

Met andere woorden, de wijze waarop wij vandaag over mensen met een handicap denken is aan het veranderen. We maken de omslag van ‘het zorgen voor’ naar ‘het aanbieden van ondersteuning waar nodig’. Het is in deze context dat het woord paradigmaomslag vandaag wordt gebruikt. Het burgerschapsmodel (zie burgerschapsmodel) of het burgerschapsparadigma is het tegenwoordige paradigma waar we naar willen omslaan.

Passieve vraag: Een passieve vraag is een zorgvraag die al geregistreerd staat, maar waarbij een oplossing op korte termijn

nog niet noodzakelijk is.

De registratie hiervan laat toe om de behoeften aan ondersteuning op langere termijn in te schatten.

PEC(-ticket): In elke provinciale afdeling van het Vlaams Agentschap zetelt een Provinciale EvaluatieCommissie (PEC) die vooral bestaat uit mensen van buiten het Vlaams Agentschap: psychologen, pedagogen, juristen, artsen, maatschappelijk werkers en ervaringsdeskundigen. Het zijn die mensen die beslissen of u al dan niet aan de voorwaarden voldoet om ingeschreven te worden bij het Vlaams Agentschap, op welke ondersteuningsvormen u een beroep kunt doen, en voor welke beperkingen u in aanmerking kunt komen voor hulpmiddelen of aanpassingen. Zij doen dit op basis van onder andere het MultiDisciplinair Verslag (MDV) dat een Multidisciplinair Team (MDT) over u maakte.

Bij elke aanvraag die u doet, meldt de provinciale afdeling u wanneer de commissie uw aanvraag zal bespreken. Als u zelf toelichting wilt geven bij uw aanvraag, dan gaat u naar de Provinciale Afdeling op de datum en het uur die in de brief vermeld staan. U kunt zich altijd laten bijstaan door een wettelijke vertegenwoordiger of iemand van een erkende gehandicaptenorganisatie. En als u niet akkoord gaat met de beslissing, kunt u in beroep gaan: ofwel bij een aparte adviescommissie van het Vlaams Agentschap, ofwel bij de arbeidsrechtbank.

Permanente Cel: De Permanente Cel is een maandelijks vergadering binnen het VAPH, welke de Administratie en de Minister adviseert omtrent alles wat verband houdt met de hoofdtaken van de zorgregie, te weten zorgvraagregistratie, zorgbemiddeling, zorgafstemming en planning. In dit kader

werkte de Permanente Cel mee aan de opmaak van een klachtenprocedure en verschillende protocollen (urgentiecodering, zorgbemiddeling en noodsituaties).

De Permanente Cel is als volgt samengesteld:

- Vijf vertegenwoordigers van de ROG's, namelijk een vertegenwoordiger per ROG, die is voorgedragen door het bestuursorgaan van het ROG;
- Een vertegenwoordiger per vereniging van voorzieningen, die is voorgedragen door de verenigingen van voorzieningen;
- Vier ambtenaren, aangewezen door de leidend ambtenaar van het Fonds;
- Twee vertegenwoordigers van verwijzende instanties, die worden voorgedragen door de verwijzende instanties;
- Twee vertegenwoordigers van verenigingen van personen met een handicap, die worden voorgedragen door het Vlaams Platform;
- Twee ambtenaren, aangewezen door de provinciebesturen.

Persoonlijk AssistentieBudget (PAB): Het Persoonlijke-Assistentiebudget (PAB) is een budget dat het VAPH toekent aan personen met een handicap. Met een PAB-budget kan de persoon met een handicap in hoge mate zelf zijn assistentie plannen en financieren. De persoon met een handicap wordt immers meestal werkgever van de assistent die hij in dienst neemt.

PersoonsGebonden Budget (PGB): Het PGB is een budget dat een persoon met een handicap ontvangt om in maximale vrijheid zijn zorg en ondersteuning te organiseren, door het zelf organiseren van assistentie of door het inkopen van residentiële of ambulante begeleiding.

Plan vzw: Plan vzw is de organisatie die persoonlijke toekomstplanning (zie PTP) voor personen met een handicap in Vlaanderen promoot en inhoudelijk/praktisch ondersteunt. Binnen Plan vzw zijn enkele professionals en een grote groep vrijwilligers actief.

Planning Alternative Tommorrow's with Hope (PATH): PATH staat voor Planning Alternative Tommorrow's with Hope. PATH is een manier om toekomstverwachtingen van een persoon met een ondersteuningsnood in kaart te brengen via een stappenplan. In een korte tijdspanne van 3 à 6 uur wordt ook een actieplan opgesteld.

Pleegzorg: Pleegzorg is een synoniem van gezinsplaatsing (zie gezinsplaatsing).

PPG: Het Pluralistisch Platform Gehandicaptenzorg (PPG) v.z.w. is de pluralistische koepel van dienstverleners uit de Vlaamse gehandicaptenzorg.

Prioriteitencommissie Zorgregie: De prioriteitencommissie Zorgregie is een Vlaamse commissie binnen het VAPH, die volgens de uitvoeringsrichtlijnen Zorgregie, volgende opdrachten heeft:

- Toekennen van de status van knelpunt dossier na “nood-situatie”;
- Toeleiding van knelpunt dossiers naar de zorgbemiddelingsvergadering in de ROG’s voor de behandeling van deze knelpunt dossiers volgens de individuele convenantenregeling;
- Het bespreken van de door de zorgbemiddelingsvergadering goedgekeurde motivaties van de afwijkingen op de normale opnameprioriteiten als de coördinator zorgregie hierover ernstige twijfels heeft. De prioriteitencommissie kan opdracht geven aan het intern verzelfstandigd agentschap Inspectie Welzijn, Volksgezondheid en Gezin om de uitzondering op de prioriteitenregels te controleren;
- Op vraag van de coördinator zorgregie de beoordeling geven van de motiveringen van de persoon met een handicap tot behoud van de urgentiecode na herhaalde weigeringen van een gepast aanbod.

De commissie is samengesteld als volgt:

- De voorzitter van de Permanente Cel, die als voorzitter optreedt;
- Een vertegenwoordiger van de voorzieningen, een vertegenwoordiger van de verwijzende instanties en een vertegenwoordiger van de verenigingen van personen met een handicap, allen aangeduid door de Permanente Cel;
- De projectcoördinator zorgregie van het VAPH, die als secretaris optreedt;
- Vier ambtenaren van het VAPH.

Voor elk lid van de commissie wordt een plaatsvervanger

voorzien.

Prioriteitsbepaling: Prioriteitsbepaling is een nieuw systeem dat in voege zal komen tegen eind 2010.

Men gaat hierbij niet meer uit van urgentiecodering (zie urgentiecodering), men maakt een eenvoudigere opdeling in actieve en passieve vragen (zie actieve vraag en passieve vraag) en prioritaire bemiddelingsdossiers (zie prioritaire zorgbemiddelingsdossiers).

Prioritaire bemiddelingsdossiers: Dit zijn dossiers die door het ROG als dusdanig zijn erkend en waarbij een dringende oplossing noodzakelijk is.

Psychiatrisch VerzorgingsTehuis (PVT): In een Psychiatrisch VerzorgingsTehuis (PVT) verblijven twee types van bewoners:

- Personen met een langdurige en gestabiliseerde psychische stoornis;
- Personen met een verstandelijke handicap;

Deze personen hebben een psychische problematiek, maar hun toestand is in die mate gestabiliseerd dat zij hiervoor geen opname in een ziekenhuismilieu nodig hebben. De aanpak is vooral gericht op begeleiding. Ideaal staat het PVT niet op de campus van het ziekenhuis zodat er voldoende integratie in de samenleving mogelijk is. Voor het grootste aantal van de opgenomen personen wordt het verblijf in een PVT een definitief verblijf.

R

Raadgevend Comité: Het Raadgevend Comité is het belangrijkste adviesorgaan van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH). Dit comité verstrekt advies over alle thema's die het VAPH aanbelangen. De vragen tot advies kunnen komen van de leidend ambtenaar van het VAPH maar het comité kan ook op eigen initiatief adviezen formuleren. In het Raadgevend Comité van het VAPH zitten 24 vertegenwoordigers:

- 6 van de gebruikersverenigingen;
- 6 van de VAPH-diensten en –voorzieningen;
- 6 van de vakbonden voor personeel in die VAPH-diensten en -voorzieningen;
- 6 onafhankelijke deskundigen).

Er worden ook plaatsvervangers aangesteld. Het Raadgevend Comité wordt om de 4 jaar hersamengesteld.

Raad van Gebruikers (RvG): De Raad van Gebruikers is binnen VGPH een provinciaal orgaan dat de gebruikersvertegenwoordigers die deelnemen aan het Regionaal Overleg Gehandicaptenzorg (ROG) verenigt. De doelstellingen van de Raad van Gebruikers is om door informatie-uitwisseling en discussie te komen tot gemeenschappelijke standpunten over de actualiteit van het ROG. De Raden van Gebruikers komen doorgaans maandelijks samen.

Reconversie: Reconversie betekent de omschakeling of herstructurering binnen een voorziening of dienst van een (aantal) plaats(en) van een bepaalde zorgvorm naar een andere zorgvorm.

Reconversieconvenant: Een reconversieconvenant is de minst toegepaste vorm van convenanten. In dit geval is het mogelijk om regulier erkende plaatsen te reconverteren naar een dienstverlening op maat.

Het gaat hierbij om convenanten met een experimenteel karakter. Een nursingplaats kan op die manier ook worden omgezet in individuele ambulante dienstverlening.

Regionaal Overleg Gehandicaptenzorg (ROG): Het Regionaal Overleg Gehandicaptenzorg is het provinciaal georganiseerd overleg tussen alle door het VAPH erkende voorzieningen en diensten, die samen met vertegenwoordigers van gebruikersverenigingen en verwijzers, de opdracht hebben de zorgregie in de praktijk te brengen. Het ROG voert allerlei verplichtingen in verband met de zorgvraagregistratie, zorgbemiddeling, zorgafstemming en zorgplanning uit.

Regularisatie: Regularisatie betekent ‘het in regel stellen’. Plaatsen in voorzieningen regulariseren betekent dat niet erkende plaatsen worden omgezet naar erkende plaatsen.

Residentieel: Zie ook semi-residentieel. Residentieel duidt op de verbondenheid van een gegeven met een plaats of (vast) verblijf. Residentieel staat tegenover ambulant. Een residentiele voorziening is een voorziening waar cliënten voltijds kunnen wonen en verblijven. Voorbeelden van residentiële voor-

zienen zijn tehuizen werkenden en niet werkenden (zie aldaar).

Reuma (-liga): Met reuma wordt een grote groep aandoeningen van spieren en gewrichten aangeduid. Er is een zeer grote verscheidenheid in reuma en de behandeling ervan. Reuma is een verzamelnaam voor niet minder dan 200 verschillende ziekten. De reumatische aandoeningen kan men onderverdelen in vier grote groepen:

- De ontstekingsreuma's;
- De artrosen of slijtagereuma's;
- De weke delen reuma's (de reuma's buiten de gewrichten);
- De reuma's van het skelet.

Volgens recente cijfers zal maar liefst 1 op 2 Belgen ooit last hebben van een of andere vorm van reuma.

Reumapatiënten hebben hun eigen vereniging, ter behartiging van hun belangen en als een forum voor wederzijdse steun en hulp. Dit is de Vlaamse Reumaliga vzw, afgekort VRL.

Website: <http://www.reumaliga.be>.

Rust- en VerzorgingsTehuis (RVT): Een Rust- en VerzorgingsTehuis (RVT) is een tussenvorm tussen een ziekenhuis en een rusthuis. De bedoeling van een RVT is bejaarden een aangepaste opvang te geven in een thuisvervangend milieu. Alleen bejaarden met een grote zorgbehoefte kunnen terecht in een RVT.

S

Semi-Internaat (SI): Semi-internaten richten zich net zoals internaten naar minderjarigen (tot de leeftijd van 21 jaar). Deze voorzieningen zijn (meestal) verbonden aan een onderwijsinstelling voor buitengewoon onderwijs. Semi-internaten bieden enkel ondersteuning overdag (van 8 tot 18u). Men kan er dus niet overnachten, hetgeen in een internaat wel kan (vandaar semi).

Semi-residentieel: Semi-residentieel duidt erop dat de het verblijf of de opvang niet residentieel is: men kan er niet 24 uur per dag verblijven, alleen overdag. Semi-residentiële voorzieningen richten zich tot personen met een handicap die overdag opvang of begeleiding nodig hebben. 's Avonds en 's nachts en in de weekends verblijven de cliënten thuis of elders. Voorbeelden van semi-residentiële voorzieningen zijn dagcentra en semi-internaten.

SIMILES: SIMILES is een vereniging voor gezinsleden en nabijbetrokkenen van personen met psychiatrische problemen. SIMILES verenigt partners, ouders, kinderen, broers en zussen, vrienden, ... kortom iedereen die betrokken is bij een psychisch zieke en los van het feit of deze persoon thuis woont of is opgenomen in een ziekenhuis of beschut of zelfstandig woont.

Meer informatie is terug te vinden op <http://www.similes.be>.

SIS-schaal: De SIS (Support Intensity Scale, ofwel de Ondersteunings-Intensiteit schaal) is een methodiek om de nood aan ondersteuning, welke een persoon met een handicap nodig heeft, te kunnen bepalen.

Sociaal netwerk: Het sociaal netwerk van een persoon is het netwerk van vrienden, familie, burens, ... die zich rond hem of haar bevinden en zich op hem of haar betrokken voelen.

Sociale werkplaats: Sociale werkplaatsen zijn voorzieningen die aan moeilijk bemiddelbare werkzoekenden werkgelegenheid verschaffen in een beschermde werkomgeving. Sociale werkplaatsen bieden gesubsidieerde tewerkstelling aan werkzoekenden met een fysieke, mentale of psychische handicap die al minstens vijf jaar inactief zijn en geen diploma hoger secundair onderwijs hebben.

Steungroep: Een steungroep is binnen PTP de groep mensen die rond de persoon met een handicap wordt gevormd, om gezamenlijk het PTP-proces te doorlopen. Een steungroep wordt ondersteund door een facilitator (zie facilitator). De steungroep bestaat meestal uit vrienden, familie, kennissen van de persoon met een handicap. Het sociaal netwerk (zie sociaal netwerk) is ruimer. Een steungroep bestaat uit maximaal 12 personen.

Steunpunt Expertisenetwerken (SEN): Het Steunpunt Expertisenetwerken (SEN) v.z.w. wil de deskundigheid van professionelen en dienstverlenende organisaties inzake preventie, diagnose en behandeling van volgende doelgroepen bevorderen:

- Personen met een niet aangeboren hersenletsel;
- Personen met autisme;
- Personen met een visuele beperking;
- Personen met een verstandelijke beperking en bijkomende gedragsproblemen.

Het SEN doet dit door het aanbieden of organiseren van praktijkgerichte studiedagen, opleidingen, thematische werkgroepen, projecten, ...

T

Tehuis voor NietWerkenden (TNW): Mensen met een handicap die niet gaan werken en niet thuis of alleen wonen, kunnen terecht in een tehuis voor niet-werkenden. Tehuizen voor niet-werkenden richten zich tot personen met een ernstige handicap. Om van een tehuis voor niet-werkenden gebruik te kunnen maken moet u een positieve beslissing van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) hiertoe hebben. Die beslissing bevat de vermelding 'nursing' voor personen met een heel zware zorgbehoefte en de vermelding 'bezigheid' voor de anderen. Bewoners van tehuizen voor niet-werkenden worden, naargelang de zwaarte van hun zorgnoden, ingedeeld in bezigheids- en nursingscliënten. Bij nursingscliënten ligt de nadruk op de verzorging en de paramedische behandeling, zoals kinesithérapie. Dikwijls gaat het om personen met een meervoudige handicap. Bezigheidscliënten kunnen, onder persoonlijke begeleiding en naargelang hun individuele mogelijkheden, deelnemen aan arbeidsvervangende activiteiten of vaardigheidstrainingen.

Tehuizen voor niet-werkenden zijn 24 uur op 24 open, in principe het hele jaar door.

Tehuis voor Werkenden (TW): Mensen met een handicap die overdag werken en niet bij de ouders of alleen wonen, kunnen terecht in een tehuis voor werkenden. Tehuizen voor werkenden richten zich voornamelijk tot personen met een verstandelijke of motorische handicap. Een tehuis voor werkenden biedt wel meer persoonlijke begeleiding aan dan verzorging. Voor diegenen die niet (meer) kunnen werken, zoals werklozen en gepensioneerden, is er een dagbesteding voorzien.

Thuisbegeleiding (TB): Thuisbegeleiding is een vorm van hulpverlening waarbij de begeleiding binnen het gezin, in de thuissituatie zelf gebeurt. Thuisbegeleiding kan bij diverse doelgroepen worden toegepast. Zo zijn er thuisbegeleidingsdiensten voor personen (en hun omgeving) met een auditieve, visuele, verstandelijke handicap en voor personen (en hun omgeving) met autisme. Ook in de Bijzondere JeugdBijstand (BJB) wordt thuisbegeleiding georganiseerd als ondersteuning voor gezinnen in problematische opvoedingssituaties. Klassiek gaat thuisbegeleiding over de ondersteuning van de ouders in de dagelijkse opvoeding van en omgang met hun kind, rekening houdend met de mogelijkheden en beperkingen, zowel van de cliënt als van zijn omgeving. Tegenwoordig zijn de kerntaken van thuisbegeleiding begeleiding van ouders en/of verwanten, ondersteuning van brussen (zie brussen), begeleiding van de baby, het kind en de jongere, begeleiding volwassenen en eventueel zorgconsulentschap.

Trajectbegeleiding (TB): Trajectbegeleiding (of zorgtrajectbegeleiding) is het samen met de cliënt zoeken naar en het op elkaar afstemmen van gewenste hulp of ondersteuning. Hulpvragen kunnen zich situeren op het vlak van wonen, dagbesteding, vrije tijd, hulpmiddelen, relaties, ...

U

Uitbreidingsbeleid: Het Uitbreidingsbeleid is het beleid dat de Vlaamse Minister van Welzijn voert om het aanbod van zorg in Vlaanderen te vergroten. De minister stelt (daartoe jaarlijks) aan alle Vlaamse provincies een budget ter beschikking en schuift daarmee samenhangend ook beleidsprioriteiten naar voor. Het is vervolgens aan het ROG om een voorstel voor verdere verdeling van de middelen over de verschillende voorzieningen en diensten op te stellen. Dit voorstel moet ter goedkeuring naar het VAPH die het plan al dan niet bekrachtigt.

Uitstroom: Zie in- en uitstroom.

Uitvoeringsrichtlijnen Zorgregie: De uitvoeringsrichtlijnen zorgregie zijn richtlijnen die de opdrachten of bepalingen uit het Besluit op de Zorgregie van 13 maart 2006 verder concretiseren. De richtlijnen bevatten bepalingen rond zorgvraagregistratie, urgentiecodering, zorgbemiddeling en de eerste opvang van noodsituaties.

UrgentieCode (UC): Een urgentiecode is een cijfer dat aangeeft op welke termijn er voor een zorgvraag een oplossing

is gewenst. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen objectieve UC's (door professionals binnen een MultiDisciplinair Team vastgesteld) en subjectieve UC's (door de cliënt en diens omgeving vastgesteld). Beiden UC's worden apart geregistreerd en gewaardeerd. Objectieve UC's kunnen enkel door een erkende MDT's aangepast worden.

Er zijn vijf categorieën binnen UCs:

- UC 1: oplossing gewenst binnen drie maanden;
- UC 2: oplossing gewenst binnen de 12 maanden;
- UC 3: oplossing binnen de 2 jaren gewenst;
- UC 4: oplossing binnen de 4 jaren gewenst;
- UC 5: passieve termijn vraag.

Niet alleen het tijdselement van een zorgvraag speelt een rol bij de toekenning van een urgentiecode. Ook de aard van de vraag bepaalt de ruimte welke een MDT ter beschikking heeft om een urgentiecode toe te kennen. Sinds juli 2009 wordt een nieuw systeem uitgewerkt rond de prioriteitstelling bij het invullen van open plaatsen (zie prioriteitsbepaling).

V

VEBES: VeBeS is binnen het netwerk Licht en Liefde de ledenvereniging van mensen met een visuele handicap. De vereniging wordt geleid door ervaringsdeskundigen, mensen die door hun eigen zichtbeperking weten wat voor de doelgroep belangrijk is. Op die manier is VeBeS goed geplaatst om aan alle samenwerkende partners adviezen te geven en om op te komen voor de belangen van mensen die slechtziend of blind

door het leven moeten gaan.

Website: <http://www.vebes.be>.

Verdunning: Verdunning wordt soms gebruikt in de context van opnamebeleid van voorzieningen. Men wil met verdunning zeggen dat men enkele mensen ondersteunt die afwijken van de grote groep. Meestal gaat het over het opnemen van mensen die een erg specifieke ondersteuning nodig hebben in een voorzieningen die daar niet helemaal is op voorzien. Op die manier kunnen sommige complexe zorgvragen toch een antwoord krijgen, zonder dat men moet zitten wachten op een gespecialiseerde voorziening. Maar ook gespecialiseerde voorzieningen willen verdunnen. Hun doelgroep is dikwijls net erg zwaar en ze willen deze verdunnen met een aantal meer 'gemakkelijk' zorgvragers, zodat de ondersteuning draagbaar blijft.

Vergunning: Algemeen betekent dit toelating; in het kader van van het VAPH heeft het betrekking op het tijdelijk toelaten dat een voorziening ondersteuning aanbiedt in afwachting van een erkenning van dat aanbod.

Verlengde minderjarigheid: Verlengde minderjarigheid is een juridisch beschermingsstatuut voor bepaalde personen met een verstandelijke handicap die niet in staat blijken te zijn voor zichzelf te kunnen instaan of hun goederen te beheren. Het statuut verlengde minderjarigheid kan enkel worden aangevraagd voor personen die een aangeboren verstandelijke handicap hebben of in de vroege kinderjaren dergelijke handicap opliepen. Het statuut bevestigt ook dat deze persoon jonger is dan 15 jaar qua verstandelijke leeftijd. Een verlengd

minderjarige blijft onder bevoegdheid van ouders of voogd leven.

Verwijzende instantie: De verwijzende instanties zijn de instanties die door de VAPH erkend zijn om MultiDisciplinaire Verslagen op te stellen. De verwijzende instanties worden ook wel MultiDisciplinaire Teams genoemd (zie MultiDisciplinair Team).

VIPA: Het VIPA (Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden) verleent als financieringsinstrument van de Vlaamse overheid financiële middelen aan welzijns- en gezondheidsvoorzieningen die infrastructuurwerken willen uitvoeren.

VIPA-buffer: De VIPA-buffer is een bepaald budget welke de minister van Welzijn periodiek aan de - door het VAPH-gesubsidieerde organisaties - residentiële en semiresidentiële VAPH-diensten ter beschikking stelt voor nieuwbouw (of verbouw of herbouw). De middelen binnen een VIPA-buffer worden traditioneel verdeeld per provincie. Binnen deze provinciale budgetten mogen voorzieningen hun projecten ter advies voorleggen aan hun Regionaal Overleg Gehandicaptenzorg. Indien ROG's initiatieven positief adviseren moeten ze deze opnemen in het provinciale meerjarenplan. Op basis van dit positief advies kunnen voorzieningen een vergunning vragen aan het VAPH vervolgens een investeringssubsidie aanvragen bij het VIPA.

Visuele handicap: Een visuele handicap is een beperking van het gezichtsvermogen. Deze beperking kan gedeeltelijk

(slechtziend) of totaal (blindheid) zijn.

Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH): Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (afgekort: VAPH), met nog steeds de gangbare roepnaam “Vlaams Fonds”, is een Vlaamse Openbare Instelling (VOI) die de sociale integratie van personen met een handicap dient te bevorderen.

Het Vlaams Agentschap dient in Vlaanderen de participatie, integratie en gelijkheid van kansen voor mensen met een handicap in alle domeinen van het maatschappelijk leven te bevorderen, om hun autonomie en kwaliteit van leven zo goed mogelijk te verwezenlijken.

Het VAPH doet dit via tussenkomsten op vlak van hulpmiddelen en aanpassingen, diensten en voorzieningen die ten dienste staan van personen met een handicap, het persoonlijk assistentiebudget en werk & opleiding.

Vlaams Welszijnsverbond (VWV): Het Vlaams Welszijnsverbond v.z.w. is een vereniging die meer dan 600 voorzieningen, centra en diensten uit tal van welzijnssectoren groepeerd. De activiteiten van de vereniging bestaan hoofdzakelijk uit het ondersteunen, begeleiden en vertegenwoordigen van de aangesloten leden-voorzieningen uit de welzijnssector (gehandicaptenzorg, bijzondere jeugdzorg, gezinszorg, revalidatie, kinderopvang en vrijwilligerswerk).

Vlaamse Federatie Gehandicapten (VFG): VFG is een door de overheid erkende en gesubsidieerde socio-culturele vereniging en vrijwilligersorganisatie voor personen met een handicap (en hun omgeving) gelinkt aan de Socialistische Mutu-

aliteiten. Iedereen kan lid worden ongeacht de ideologische overtuiging.

Voor meer informatie: <http://www.vfg.be>.

Vlaamse Vereniging Autisme (VVA): De Vlaamse Vereniging Autisme is de vereniging die opkomt voor de belangen van personen met autisme. Daartoe organiseren we de Autisme-telefoon, een bondgenotenwerking met allerlei activiteiten, informatie en sensibilisatie. Ouders en familieleden, zoals broers en zussen, partners of kinderen van een persoon met autisme en hun sociaal netwerk, kunnen bij de vereniging aankloppen; en uiteraard ook personen met autisme. Wat de VVA wil, is: een snelle en degelijke diagnose, een waaier van gepaste voorzieningen, goed opgeleide dienstverleners en een toegankelijke samenleving.

Website: <http://www.autismevlaanderen.be>.

VLABU: VLABU is de Budgethoudersvereniging Vlaanderen. Een budgethoudersvereniging zorgt voor ondersteuning van personen met een handicap in verband met het persoonlijke assistentiebudget (PAB). VLABU maakt deel uit van de KVG-koepel. VLABU fuseerde op 18 januari 2010 met Zorg-Inzicht tot één budgethoudersvereniging.

Website: <http://www.vlabu.be>.

Voorziening: Een voorziening is een organisatie, die door het VAPH is erkend voor het verlenen van opvang, behandeling en begeleiding aan personen met een handicap.

Vraaggestuurde ondersteuning: Vraaggestuurde ondersteuning is ondersteuning welke bepaald is (gestuurd wordt) door

de wensen, de noden en de mogelijkheden van de persoon zelf.

Tegenovergestelde: aanbodsgestuurd, waarbij het aanbod bepalend is welke ondersteuning personen met een handicap kunnen krijgen.

W

Wonen onder begeleiding van een particulier (WOP): Wonen onder begeleiding van een particulier is een ondersteuningsvorm waarbij de persoon met een handicap zelfstandig woont, maar daarbij ondersteuning krijgt van een vrijwilliger. Dit is meestal een vertouwenspersoon in de buurt, een vriend(in) of een familielid. Deze vrijwilliger wordt ondersteund door een dienst Pleegzorg/WOP.

Z

Zelfbepaling: Zelfbepaling duidt op het feit dat een persoon zelf kan bepalen wie hij/zij is en wat hij/zij wil doen in het leven.

Zelfredzaamheidschaal: De zelfredzaamheidschaal is net zoals de SIS-schaal (zie SIS-schaal) een vragenlijst die de ondersteuningsnoden en de zelfredzaamheid van een persoon met een handicap in kaart brengt. Het instrument is vooral geschikt voor mensen met een zware ondersteuningsnood.

Zelfstandig wonen: Een dienst voor zelfstandig wonen biedt assistentie aan personen met een fysieke handicap.

De dienst begeleidt een 10 tot 15-tal mensen die allen een woning huren in een (sociale) woonwijk. Cliënten kunnen 24h op 24h ADL-assistentie oproepen via een intercomsysteem. ADL-assistentie in deze context is alle kortstondige assistentie bij dagdagelijkse activiteiten in en om de woning.

Een andere term die voor zelfstandig wonen wordt gebruikt is FOCUS-wonen.

Zorg-Inzicht: Zorg-Inzicht is een budgethoudersvereniging erkend door het Vlaams Fonds ten dienste van alle personen die over een Persoonlijk Assistentiebudget (PAB) beschikken, die er één wensen aan te vragen of die er interesse voor hebben. Zorg-Inzicht fuseerde op 18 januari 2010 met VLABU tot één budgethoudersvereniging.

Website: www.zorg-inzicht.be.

Zorgafstemming: Zorgafstemming is het ROG-proces waarbij het aanwezige aanbod aan begeleidings-, behandelings- en opvangvormen beter in overeenstemming wordt gebracht met de bestaande zorgvragen.

Zorgbemiddeling: Zorgbemiddeling, een van de vier thema's binnen zorgregie, heeft tot doel een begeleidings-, behandelings- of opvangaanbod te vinden als antwoord op individuele zorgvragen, rekening houdend met de zorgvraag, de urgentiecode en het beschikbare aanbod.

Zorgbemiddeling is een voortdurend gebeuren, waarbij contactpersonen aanmeldingen doen van nieuwe zorgvragers en beschikbaar ondersteuningsaanbod, en via verscheidene we-

gen en/of overleg, zoeken naar gepaste oplossingen.

Zorgbemiddelingsvergadering: Een zorgbemiddelingvergadering is een vergadering waarin contactpersonen zorgvragen aanmelden en bemiddelen.

Zorggradatie: Met zorggradatie wordt vaak het project “Zorggradatie” van het VAPH aangeduid. Zorggradatie wenst de huidige zorgvormen om te vormen tot meerdere modules die beter aangepast zijn op de ondersteuningsnood van mensen.

Zorgplanning: Zorgplanning is het uittekenen van het zorgaanbod dat vermoedelijk het best zal beantwoorden aan alle toekomstige zorgvragen op lange termijn.

Zorgregie: Zorgregie moet ervoor zorgen dat het aanbod van de voorzieningen beter afgestemd raakt op de behoeften van de cliënt en dat iedereen een goede kans heeft om opgenomen te worden in de voorziening van zijn keuze, wanneer dat nodig is.

Met andere woorden: Zorgregie moet ertoe bijdragen om de zorg naar de mensen te brengen in plaats van omgekeerd.

Zorgvernieuwing: Zorgvernieuwing heeft als doelstelling dat elke persoon met een handicap over de ondersteuning beschikt die hij/zij nodig heeft om als volwaardige burger deel te nemen aan de samenleving. Het is een operatie waarbij men tracht het huidige systeem van aanbodsgestuurde zorg om te buigen naar een systeem van vraaggestuurde ondersteuning op maat. Het creëren van nieuwe zorgvormen die beter te-

gemoetkomen aan de ondersteuningsnoden (zorggradatie) is een van de middelen van de zorgvernieuwing.

Zorgvorm: Een zorgvorm is een vorm van (gesubsidieerde) begeleiding, opvang en ondersteuning erkend door het VAPH.

Zorgvraag: Een zorgvorm is een vorm van begeleiding, opvang en ondersteuning erkend door het VAPH.

Zorgvrager: De persoon met een handicap met een zorgvraag.

Zorgzwaarte: Zorgzwaarte duidt op de mate waarin men nood heeft aan zorg en ondersteuning. Zorgzwaarte wordt nagegaan en gestaafd aan de hand van een zorgzwaarte-instrument. Dit is een uitgebreide vragenlijst die peilt naar de mate waarin een persoon ondersteuning nodig heeft. Dit instrument moet door deskundigen worden ingevuld.

Nuttige adressen

VGPH
Sterrenkundelaan 30
1210 Brussel
Tel. 02 219 00 19

Provincie Oost-Vlaanderen
PAC
Dienst welzijn, lokaal 361
Woodrow Wilsonplein 2
9000 Gent
Tel. 09 267 71 48

Provincie Antwerpen
Boomgaardstraat 22 bus 100
2600 Berchem
Tel. 03 240 61 34

Provincie West-Vlaanderen
Kerkhofstraat 1
8200 St.-Andries-Brugge
Tel. 050 40 73 85

Provincie Vlaams-Brabant
VGPH - dienst Welzijn
Provinciegebouw
Provincieplein 1
3000 Leuven
Tel. 016 26 74 20

Provincie Limburg
Sint-Truidersteenweg 173
3500 Hasselt
Tel. 011 75 02 47

